

Відділ освіти Валківської районної державної адміністрації
Районний центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді

Огульцівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Валківської районної ради Харківської області

Обласна історико-краєзнавча пошукова експедиція учнівської
та студентської молоді

"Чорнобиль: події, долі, пам'ять"

Напрямок: Харків'яни – учасники ліквідації аварії
на Чорнобильській АЕС

Нарис-опис

Ольховський Микола Якович – учасник ліквідації наслідків ядерної техногенної катастрофи на ЧАЕС

Робота учнів 7 класу - членів гуртка
«Історичне краєзнавство Валківського
РЦТКЕУМ на базі Огульцівської ЗОШ І –
ІІІ ступенів Валківської районної ради
Харківської області

Керівник гуртка: Будюкова Віра
Григорівна, вчитель математики та
інформатики Огульцівської ЗОШ І-ІІІ
ступенів

2016
Огульці

Анкета учасників експедиції –
 членів гуртка «Історичне краєзнавство» РЦТКЕУМ
 на базі Огульцівської ЗОШ I – III ступенів
 Валківського району Харківської області

№ п/п	Прізвище, ім'я по батькові	Клас	Відповідальний за напрямок експедиційного пошуку
1	Панаріна Юлія Дмитрівна	7	Опитування учасників ліквідації, комп'ютерний набір роботи, оформлення
2	Голотайстрова Валерія Вадимівна	7	Збір фотоматеріалів, фотографування, опитування учасників ліквідації
3	Юнак Ліана Сергіївна	7	Збір відомостей про Ольховського М.Я., заповнення «Анкети учасника ліквідації наслідків ядерної техногенної катастрофи на ЧАЕС»
4	Голубка Анна Миколаївна	7	Збір і сканування документальних матеріалів, опитування учасників ліквідації
5	Єременко Руфіна Аліковна	7	Збір даних про ліквідаторів з Огульців, опитування учасників ліквідації
6	Голубка Костянтин Володимирович	7	Дослідження історії ЧАЕС
7	Буцький Дмитро Олександрович	7	Дослідження історії ЧАЕС
8	Рубан Захар Олегович		Збір фотоматеріалів, дослідження історії ЧАЕС

Керівник гуртка «Історичне краєзнавство»: Будюкова Віра Григорівна,
 учитель математики та інформатики
 Огульцівської ЗОШ I-III ступенів, учитель першої
 кваліфікаційної категорії, тел. 6-26-24

Зміст

АНКЕТА УЧАСНИКА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ЯДЕРНОЇ ТЕХНОГЕННОЇ КАТАСТРОФИ НА ЧАЕС....	2
ВСТУП.....	3
ЯК МЕХАНІЗАТОР СТАВ «ЛІКВІДАТОРОМ»	4
ГАРЯЧІ ДНІ ПІД СЯЙВОМ НЕБЕЗПЕЧНОГО АТОМА	5
ТРАГЕДІЯ ЧОРНОБИЛЯ – ПОЗАДУ, ЖИТТЯ – ПРОДОВЖУЄТЬСЯ	7
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ.....	8
СПИСОК ІНФОРМАНТІВ	8
ДОДАТОК 1 МЕХАНІЗАТОР ОЛЬХОВСЬКИЙ МИКОЛА – ПЕРЕДОВИК КОЛГОСПУ	9
ДОДАТОК 2 ЖИТТЯ У ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ЗОНІ	10
ДОДАТОК 3 СОЛДАТ – ЗАВЖДИ СОЛДАТ.....	11
ДОДАТОК 4 РІПА ВАСИЛЬ, ХОМЕНКО АНАТОЛІЙ З ОГУЛЬЦІВ – УЧАСНИКИ ЛІКВІДАЦІЇ АВАРІЇ НА ЧАЕС.....	12
ДОДАТОК 5 МЕХАНІЗАТОР – НЕ РОБОТА, А ПОКЛИКАННЯ ОЛЬХОВСЬКОГО М.Я.	13
ДОДАТОК 6 ПОДЯКА ОЛЬХОВСЬКОМУ М.Я. З ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ	14
ДОДАТОК 7 ДЕРЖАВНІ ВІДЗНАКИ ЗА МУЖНІСТЬ І ВІЙСЬКОВУ ДОБЛЕСТЬ	15
ДОДАТОК 8 ОРДЕН «ЗА МУЖНІСТЬ» - ОТРИМАНИЙ ОЛЬХОВСЬКИМ М.Я.....	16
ДОДАТОК 9 НАГОРОДИ МИКОЛИ ЯКОВИЧА ОЛЬХОВСЬКОГО – НАГОРОДИ РОДИНИ	17

АНКЕТА

учасника ліквідації наслідків ядерної техногенної катастрофи на ЧАЕС

Дата заповнення **15.03.2016**

Прізвище, ім'я та по батькові		Ольховський	Микола	Якович	
№ посвідчення	220553	Дата народження	19.05.1950	Населений пункт	село Огульці
Категорія	II	Поштовий індекс	63032	Провулок	Молодіжний
Серія		Область	Харківська	Будинок	6
Ким і коли видано	Видано Харківською обласною державною адміністрацією 31.03.1993	Район	Валківський	Телефон	
Освіта, який заклад		Після закінчення Огульцівської середньої школи пройшов курси механізаторів у м. Валки, 1968 р.			
Строкова служба – де, коли, ким		З 1968 до 1970 року, Чехословаччина			
Місце роботи, посада на 26.04.1986р.		Колгосп ім.Калініна, механізатор молочно-тваринницької ферми			
Де саме, в який термін , в складі якої організації (в/ч) довелось приймати участь у ліквідації		З 19.03.1987р. до 18.05.1987 р. в/ч 68555			
Яка офіційна Ваша доза опромінення		13 рентгенів			
Яка, на Вашу думку, справжня доза опромінення і чому Ви так вважаєте					
Склад родини сьогодні		4 чоловіки: він, дружина Ольга, донька Марина, онук Сергій			
Діти, що народилися після 1986 - статус		Немає			

Вступ

Що знають сьогодні діти про Чорнобиль? Що можуть вони про нього розуміти? Зараз, коли пройшло вже 30 років з того часу – сталися незбагненні зміни не лише у житті кожної окремої людини, змінилася країна, змінилася Земля...

30 років – це зміна поколінь. Хто був дитиною – самі вже встигли народити і виростити власних дітей. 30 років тому ніхто не думав, що екологія – це так важливо, не думав, що ресурси коли-небудь можуть закінчитися, не міг собі уявити, що всю Землю може спіткати яка-небудь техногенна катастрофа.

Але те, що сталося 26 квітня 1986 року, стало початком змін у спокійному і врівноваженому житті в Радянському Союзі, як тоді називали – «часи застою».

І держава несе відповідальність за свої помилки... Нехай з того часу змінилися навіть і державні устрої, і самі держави – та все ж турботу про людей, які постраждали від державних помилок: чи то Афганістан, чи то Чорнобиль – бере на себе держава, громадянами якої вони є, виплачуючи пенсії та встановлюючи пільги.

В Огульцівській школі шанобливо ставляться до земляків-огульчан, якими гордиться наше козацьке село – колишня слобода Огульці. Серед них є люди різних професій, жили і живуть в Огульцях і далеко за його межами, це гордість нашого сьогодення і далекої минувшини.

Краєзнавці гуртка «Історичне краєзнавство» - ми, учні Огульцівської школи, з особливим почуттям ставимося до наших земляків, які брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Мета даної роботи – розповісти про одного з них.

Ольховський Микола Якович – дуже скромна і порядна людина, сільський трудівник, який в Огульцях народився, виріс, закінчив Огульцівську школу і все життя пропрацював у рідному селі.

Як механізатор став «ліквідатором»

Молодим механізатором Микола Ольховський почав працювати у колгоспі ім. Калініна з 1968 року, відразу ж після закінчення школи і курсів механізаторів у місті Валки – на території нинішнього табору оздоровлення та відпочинку «Ялинка». У 1975 році, намолотивши на своєму комбайні «Нива» найбільшу кількість зернових за жнива, виборов II місце в Харківській області. Його фото було на «Дошці пошани» колгоспу ім.Калініна, є відзнака «Молодогвардеец 9-й п'ятилетки», в нагороду він отримав путівку на кілька днів на курорт (додаток 2).

Дивовижно, але в дні після вибуху на ЧАЕС його жінка – Ольховська Ольга Іванівна разом з донькою Мариною перебувала у своїх батьків у селі Новина Коростенського району Житомирської області. У травні 1986 року усіх дітей з 70-кілометрової зони навколо Чорнобиля відправили у табори у Рівненську область – і маленька Маринка Ольховська була серед них теж. А от сьогодні ми знаємо про Рівненську область, що її жителі мають статус постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС...

В 1986 році з нашого регіону до ЧАЕС викликали в першу чергу працівників пожежних частин міста Харкова – серед них і Ріпа Василь з Огульців, який працював тоді в одній з Харківських пожежних частин. Але фотографувати в той час у Чорнобильській зоні нічого не дозволялося...

Микола Якович Ольховський був призваний Валківським військкоматом у 1987 році – через 11 місяців після трагедії. Як свідомий громадянин, так само як і всі інші молоді чоловіки, кого викликали до виконання робіт по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, звичайно ж, залишив рідну домівку і 19 березня 1987 року поїхав до Чорнобиля, як і було вказано у повістці - строком на 3 місяці.

Гарячі дні під сяйвом небезпечного атома

І почалося життя, як не так давно ще – в армії, з лав якої Микола Ольховський повернувся у 1970 році...

Як розказував нам Микола Якович, їхали спочатку до Білої Церкви, потім там на заміну власного одягу видали військову форму і автобусами повезли в Чорнобильську зону. Поселили їх у великі палатки, поставлені посеред лісу, з ліжками у 2 яруси – приблизно по 30 чоловік у кожній палатці (додаток 2).

Працювали щодня по 3 години: виконували ремонтні роботи у III енергоблоці – побілка, облаштування приміщень тощо. Після роботи обов'язковим було купання під душем з гарячою водою і милом та переодягання у чистий (незаражений) одяг.

Машини – теж обов'язково обливали водою, змиваючи таким чином радіацію. Спеціальна установка виявляла – чи заражена машина. Коли машина, яка була опромінена вище норми, під'їжджала до цієї установки, то починала блимати червона лампочка.

Микола Якович згадує: їм відомо було, що в цей час діялося на 4 енергоблоці - хлопців у спеціальному спорядженні піднімали у ліфті на дах енергоблоку – і вони по одному вибігали з ліфта з навантаженими лопатами, швидко бігли до призначеного місця і висипали вантаж, так само швидко поверталися назад до ліфта. Більш, ніж по 1 разу, хлопці таку роботу не виконували – адже навіть цього одного разу було достатньо, щоб «набратися» небезпечної дози опромінення (як тоді казали – «радіків»).

Та і сам Микола Якович був там не 3 місяці, а лише 2 – до 18 травня 1987 року, бо і в його організмі накопичилася вже небезпечна доза опромінення. У військовому квитку Ольховського М.Я. було записано 13 рентгенів, а пізніше – все менші і менші цифри.

Разом з Миколою Ольховським були хлопці з Дергачів, Сумської області, областей Росії (додаток 3). Багато з них уже померли... Пам'ятає Микола Якович

земляків Ляшенка Олександра з Валок, Золочевського Василя Володимировича з Шарівки.

З Огульців були Холодний Микола, Гарагуля Петро Павлович – на жаль, вже покійні; Хоменко Анатолій Миколайович та Ріпа Василь Володимирович (додаток 4).

Трагедія Чорнобиля – позаду, життя – продовжується

На сьогоднішній день Микола Якович Ольховський має 44 роки трудового стажу, до виходу на пенсію працював на молочно-тваринницькій фермі колгоспу ім. Калініна трактористом на МТЗ-82 – тракторі «Білорусь» (додаток 5) . Та ще й зараз продовжує працювати сезонним кочегаром, підтримуючи тепло в Огульцівській амбулаторії загальної практики сімейної медицини.

Микола Якович проживає в Огульцях разом з дружиною Ольгою Іванівною, донькою Мариною та дорослим онуком Сергієм (20 років). З відкритим серцем і душевною добротою ділиться з молодим поколінням своїми спогадами, береже і розповідає про отримані тоді державні відзнаки – Подяку від командира військової частини: «Благодарность участнику ликвидации последствий аварии на Чернобыльской АЭС», видану 18 травня 1987 року, вимпел Міністра оборони СРСР та пам'ятну медаль «Участник ликвидации аварии на ЧАЭС». А також – орден «За заслуги», який урочисто вручив йому у Києві у Маріїнському палаці Президент України Леонід Кучма 28 грудня 2000 року (додатки 6 – 8).

В орденській коробочці – відразу два екземпляри ордена: великий, який слід носити в особливих випадках, і маленький – щодня (додаток 9) . Але у цій дуже гостинній і веселій родині жартома говорять, що великий орден – Миколи Яковича, а маленький – мамин, Ольги Іванівни. Адже скільки всього натерпілося жіноче серце за ці часи! Микола Якович говорить, що він зараз ще живий – лише дякуючи дружині, бо, звичайно ж, перебування у небезпечній зоні відзначилось на його здоров'ї, і в усіх життєвих труднощах – вірна дружина завжди знаходилася поряд з ним.

Зараз Миколі Яковичу 66 років, ті дні згадує як загальнолюдське горе, яке накрило нашу країну болючим крилом небезпечного атома, і гордий тим, що не стояв осторонь і вклав свій посильний внесок в ліквідацію наслідків цієї страшної аварії. Згадує – і нам нагадує, яка то була велика біда (додаток 10).

Список використаної літератури та архівних документів

1. Огульці. Збірник архівних документів і матеріалів. Харків: Фоліо, 1996. – 172 с.
2. І. Лисенко. Валківська енциклопедія. Київ: Рада, 2000. – 400с.
3. Б.І.Олійник. Поворотний круг: Вірші та поеми.-К.: Молодь, 1989. - 96 с.
4. Чернобыльский репортаж. Фотоальбом. - 1988 г.
5. Мій біль - Чорнобиль. 1986-2006. Скорбота. Час. Надія: Твори учнів харківських шкіл. Упорядники Г.А.Мінаєва, К.Р.Гарєєв.-Харків: Septima, 2005. - 216 с.

Список інформантів

1. Ольховський М.Я. (нар. 19.05.1950, с. Огульці) – пенсіонер, колишній механізатор колгоспу ім.Калініна, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС
2. Холодний О.С. (нар.01.01.1939, с.Огульці) – почесний громадянин села Огульці, пенсіонер, колишній голова колгоспу ім.Калініна
3. Ольховська О.І. (нар.в с.Новина Житомирська обл.) – пенсіонер, дочярка МТФ колгоспу ім.Калініна, дружина ліквідатора
4. Ріпа В.В. (нар. 06.06.1957, с.Огульці) – пенсіонер, колишній працівник пожежної частини, м.Харків, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС
5. Хоменко А.М. (нар. 19.02.1953, с.Огульці) – пенсіонер, колишній працівник пожежної частини, м.Харків, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС

Додаток 1
Механізатор Ольховський Микола – передовик колгоспу

Фото Ольховського М.Я. на «Дощі пошани» колгоспу ім.Калініна

Фото з колегою на курорті у місті Яремче, 1975 рік

Додаток 2 Життя у Чорнобильській зоні

Микола Ольховський серед однополчан-ліквідаторів на подвір'ї палаточного містечка, 1987 рік.

Таким життєрадісним був і є завжди Микола Ольховський, 1987 рік

Додаток 3 Солдат – завжди солдат...

Автомобіль – товариш і помічник. Микола Ольховський – серед однополчан з різних регіонів України і Росії (на фото - в середньому ряду перший зліва)

Після роботи – відпочинок у «зеленій зоні»
(Микола Ольховський – перший справа)

Додаток 4

**Ріпа Василь, Хоменко Анатолій з Огульців –
учасники ліквідації аварії на ЧАЕС**

Ріпа Василь Володимирович

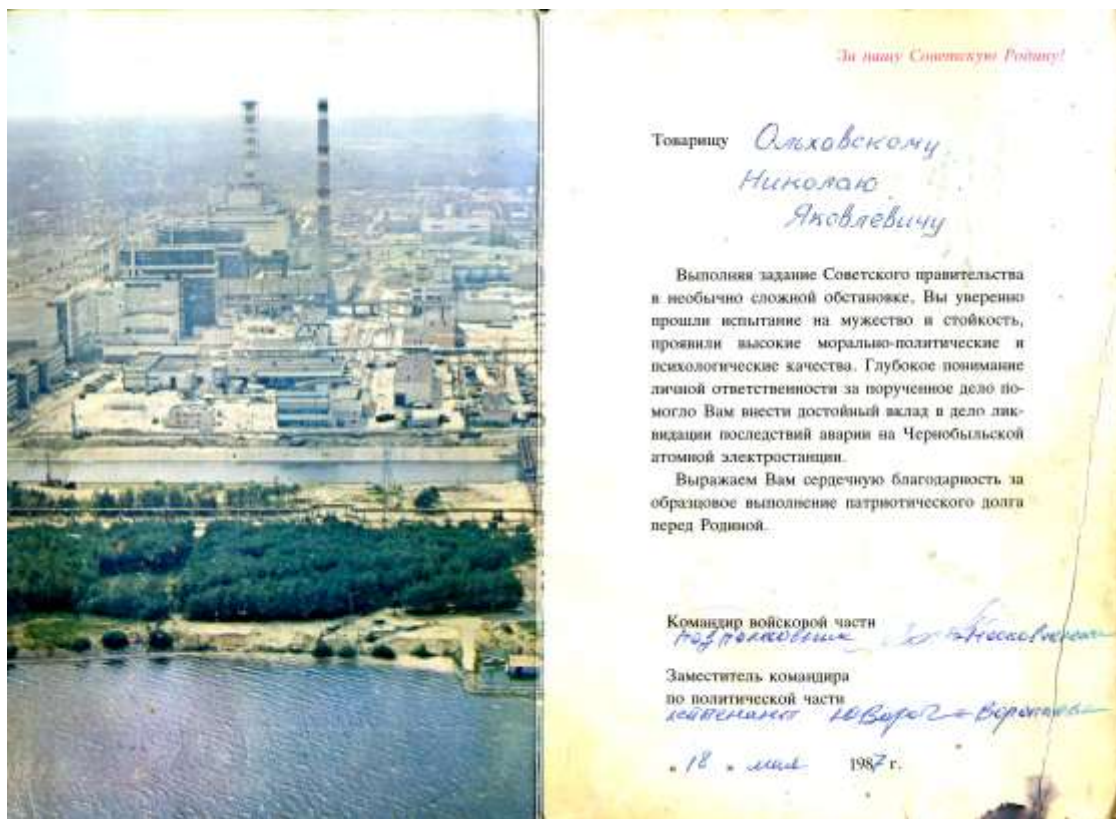
Хоменко Анатолій Миколайович

Додаток 5
Механізатор – не робота, а покликання

Ольховський М.Я. на молочно-тваринницькій фермі колгоспу ім. Калініна біля свого МТЗ-82 – трактора «Білорусь»”

Додаток 6 Подяка Ольховському М.Я. з військової частини

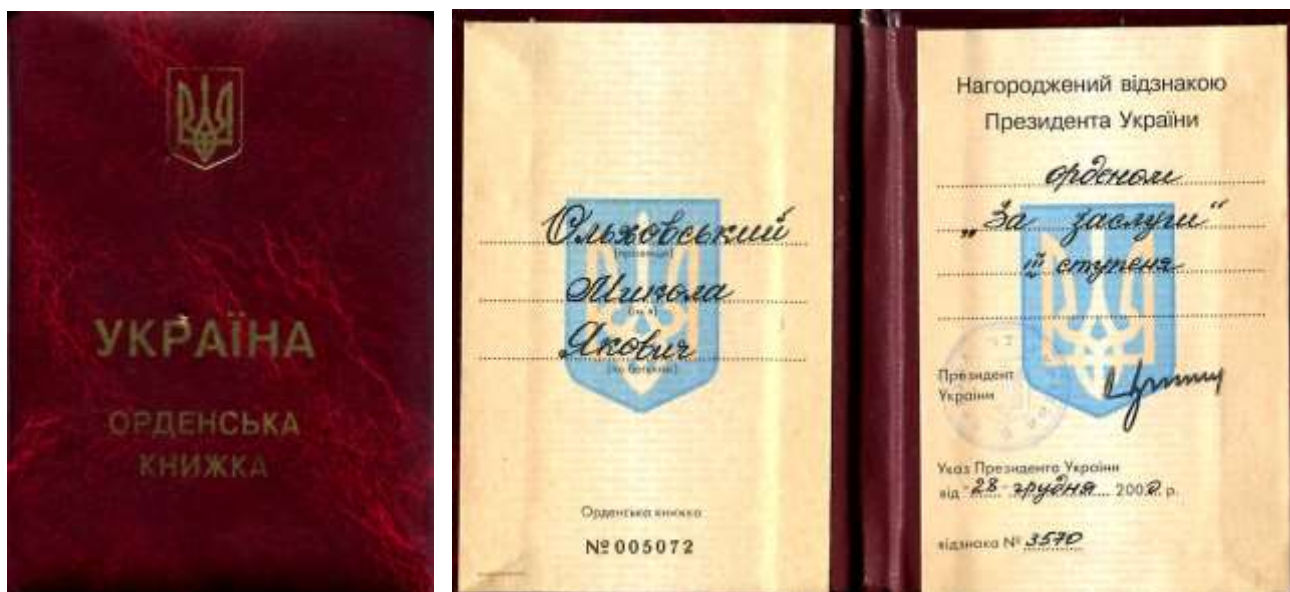
Додаток 7 державні відзнаки за мужність і військову доблесть

Додаток 8 Орден «За мужність» - отриманий Ольховським М.Я.

Орден «За мужність» і медаль учасника ліквідації аварії на ЧАЕС

Орденська книжка багато чого може розповісти

Додаток 9
Нагороди Миколи Яковича Ольховського – нагороди родині

Додаток 10
Микола Якович Ольховський – приклад для молоді

Микола Якович Ольховський серед членів гуртка «Історичне краєзнавство» -
учениць 7 класу Огульцівської школи під час розмови 01.03.2016

